

3390. a) $a_{\min} = 6$, ezt akkor veszi fel, ha $x = \frac{\pi}{4}$. Hozzunk közös nevezőre, alakítsuk át a következő alakúra: $a(x) = \frac{4}{4 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x} + \frac{2}{2 \cdot \sin x \cdot \cos x} = \frac{4}{\sin^2 2x} + \frac{2}{\sin 2x}$.

b) $b_{\min} = 2 \cdot \sqrt{2}$, ezt akkor veszi fel, ha $x = \frac{\pi}{4}$. Mivel $b(x) > 0$ a megadott intervallumon, ezért

$$\begin{aligned} \text{pontosan ott van a minimuma, ahol a négyzetének. } b^2(x) &= \left(\frac{1}{\cos x} + \frac{1}{\sin x} \right)^2 = \dots = \\ &= \frac{1}{\sin^2 x \cdot \cos^2 x} + \frac{4}{2 \cdot \sin x \cdot \cos x} = 4 \cdot \left(\frac{1}{\sin^2 2x} + \frac{1}{\sin 2x} \right) \geq 8. \end{aligned}$$

c) $c_{\min} = 2 \cdot \sqrt{2} + 2$, ezt akkor veszi fel, ha $x = \frac{\pi}{4}$. Alkalmazzuk a számtani és mértani közép közötti egyenlőtlenséget a pozitív $\frac{1}{\sin x}$ és $\frac{1}{\cos x}$ -re! Kapjuk, hogy $\frac{1}{\sin x} + \frac{1}{\cos x} \geq \frac{2}{\sqrt{\sin x \cdot \cos x}}$. Itt egyenlőség akkor és csak akkor van, ha $\frac{1}{\sin x} = \frac{1}{\cos x}$. Mutassuk meg,

$$\text{hogy ez } x = \frac{\pi}{4}\text{-nél teljesül! Tehát } c(x) \geq \frac{2}{\sqrt{\sin x \cdot \cos x}} + \frac{1}{\sin x \cdot \cos x} = \dots = \frac{2 \cdot \sqrt{2}}{\sqrt{\sin 2x}} + \frac{2}{\sin 2x} \geq 2 \cdot \sqrt{2} + 2.$$

d) $d_{\min} = 2 \cdot \sqrt{2} + 4$, ezt $x = \frac{\pi}{4}$ -nél veszi fel. Hasonlóan járhatunk el, mint az előző feladat megoldásánál. e) A kifejezés minimuma $2 \cdot \sqrt{2} + 2$ és ezt $x = \frac{\pi}{4}$ -nél veszi fel.

A kifejezést hozzuk a következő alakúra: $\frac{1}{\cos x} + \frac{1}{\sin x} + \frac{1}{\sin x \cdot \cos x}$. Alkalmazzuk az első két tagra a számtani és mértani közép közötti egyenlőtlenséget, kapjuk hogy $\frac{1}{\cos x} + \frac{1}{\sin x} + \frac{1}{\sin x \cdot \cos x} \geq 2 \cdot \sqrt{\frac{1}{\cos x \cdot \sin x}} + \frac{1}{\sin x \cdot \cos x} = \frac{2 \cdot \sqrt{2}}{\sqrt{\sin 2x}} + \frac{2}{\sin 2x} \geq 2 \cdot \sqrt{2} + 2$.

3391. $K_{\max} = \frac{n}{2}$ és ezt $x_1 = x_2 = \dots = x_n = \frac{\pi}{4}$ -nél veszi fel. Alkalmazzuk az $a \cdot b \leq \frac{a^2 + b^2}{2}$

ismert és könnyen igazolható egyenlőtlenséget! $\sin x_1 \cdot \cos x_2 \leq \frac{\sin^2 x_1 + \cos^2 x_2}{2}$, $\sin x_2 \cdot \cos x_3 \leq \frac{\sin^2 x_2 + \cos^2 x_3}{2}$, ..., $\sin x_{n-1} \cdot \cos x_n \leq \frac{\sin^2 x_{n-1} + \cos^2 x_n}{2}$, $\sin x_n \cdot \cos x_1 \leq \frac{\sin^2 x_n + \cos^2 x_1}{2}$.

Adjuk össze ezen egyenlőtlenségeket, kapjuk, hogy:

$$\begin{aligned} K &\leq \frac{1}{2} \cdot \left((\sin^2 x_1 + \cos^2 x_1) + (\sin^2 x_2 + \cos^2 x_2) + \dots + (\sin^2 x_n + \cos^2 x_n) \right) = \\ &= \frac{1}{2} \cdot (1 + 1 + \dots + 1) = \frac{n}{2}. \end{aligned}$$

3392. a) $a_{\max} = \frac{1}{8}$ és ezt $x = \frac{\pi}{3}$ -nál veszi fel. $a(x) = \cos x \cdot \cos x \cdot \left(\frac{3}{2} - 2 \cdot \cos x\right)$. Alkalmazzuk e három tényezőre a számtani és mértani közép közötti egyenlőtlenséget!

$$\sqrt[3]{\cos x \cdot \cos x \cdot \left(\frac{3}{2} - 2 \cdot \cos x\right)} \leq \frac{\cos x + \cos x + \frac{3}{2} - 2 \cdot \cos x}{3}. \text{ Ebből következik, hogy } a(x) \leq \frac{1}{8}.$$

IV

Egyenlőség akkor és csak akkor van, ha $\cos x = \frac{3}{2} - 2 \cdot \cos x$. b) $b_{\max} = \frac{8}{27}$, ezt akkor veszi fel

a függvény, amikor $x = \arccos \frac{2}{3} \approx 0,8411$. $b(x) = \cos x \cdot \cos x \cdot (2 - 2 \cdot \cos x)$, ezután hasonlóan

járjunk el, mint az előző feladatnál. c) $c_{\max} = \frac{8}{27}$, és ezt akkor veszi fel, ha $x = \arcsin \frac{2}{3} \approx 0,7297$.

Hasonlóan oldhatjuk meg, mint az előző két feladatot. A következőkben is k, l, m, n, p, q, u, v tetszőleges egész számokat jelentenek.

Trigonometrikus egyenletrendszerek

3393. $x = (k - l) \cdot \frac{\pi}{2}; \quad y = (k + l) \cdot \frac{\pi}{2}.$

3394. a)
$$\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{2} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{2} + l \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{3 \cdot \pi}{2} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{2} + n \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Adjuk össze az egyenletrendszert!}$$

b)
$$\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{4} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = l \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{4} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = n \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + p \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_3 = q \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_4 = -\frac{3 \cdot \pi}{4} + u \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_4 = v \cdot \pi. \end{cases}$$

Adjuk össze az egyenletrendszert!

3395. a)
$$\begin{cases} x_1 = k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{4} + l \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = m \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + n \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 \approx 0,2527 + p \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_3 = \frac{\pi}{2} + q \cdot \pi; \end{cases} \quad ; \quad \begin{cases} x_4 \approx 2,8889 + u \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_4 = \frac{\pi}{2} + v \cdot \pi. \end{cases}$$

b)
$$\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{4} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{2} + l \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{2} + n \cdot \pi. \end{cases}$$

3396. a)
$$\begin{cases} x = \frac{\pi}{6} + k \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{6} - k \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Fejezzük ki a második egyenletből } y\text{-t és helyettesítsük be az első egyenletbe, majd alkalmazzuk a megfelelő összegzési tételt! Használjuk fel a konstans eltün-}$$

nyelést, majd alkalmazzuk a megfelelő összegzési tételt! Használjuk fel a konstans eltün-

tetésére az $1 = \sin^2 x + \cos^2 x$ azonosságot, majd osszuk el az egyenletet $\cos^2 x$ -szel, amikor ez nem nulla! Kapunk $\operatorname{tg} x$ -re egy másodfokú egyenletet. (Mutassuk meg, hogy $\cos x$ nem lehet nulla!)

$$b) \begin{cases} x_1 = k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{3 \cdot \pi}{4} - k \cdot \pi; \end{cases} \begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{4} + l \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{2} - l \cdot \pi. \end{cases}$$

Hasonlóan járhatunk el, mint az előző feladatban, a végén kis eltéréssel. Ugyanis a végén rendezzük nullára az egyenletet és alakítsuk szorzattá!

3397. a) $\begin{cases} x = \frac{3 \cdot \pi}{2} + k \cdot \pi, \\ y = -\frac{\pi}{6} + k \cdot \pi. \end{cases}$ Hasonlóan kezdhetjük el, mint az előző két feladatot. A továbbiakban az összegzési tétel alkalmazása után $\cos y$ -nal osszuk el az egyenletet (ha x -et fejeztük ki korábban)!

$$b) \begin{cases} x = \frac{2 \cdot \pi}{3} + k \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{6} - k \cdot \pi. \end{cases} \quad c) \begin{cases} x = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{3} + k \cdot \pi. \end{cases} \quad d) \begin{cases} x = \frac{5 \cdot \pi}{60} + k \cdot \pi, \\ y = \frac{3 \cdot \pi}{4} - k \cdot \pi. \end{cases}$$

3398. a) $\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{3} + k \cdot \pi, \\ y_1 = 0 + k \cdot \pi; \end{cases} \begin{cases} x_2 = 0 + l \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{3} + l \cdot \pi. \end{cases}$

Fejezzük ki x -et az első egyenletből és helyettesítsük be a második egyenletbe! Alkalmazzuk a megfelelő összegzési tételt, szorozzunk a nevezővel, rendezzük nullára az egyenletet, majd alakítsuk szorzattá!

$$b) \begin{cases} x_1 = \frac{7 \cdot \pi}{12} + k \cdot \pi, \\ y_1 = -\frac{5 \cdot \pi}{60} + k \cdot \pi; \end{cases} \begin{cases} x_2 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + l \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{4} + l \cdot \pi. \end{cases}$$

Hasonlóan kezdhetjük el, mint az előzőeket, itt $\operatorname{tg} y$ -ra másodfokú egyenletet kapunk. c) Az egyenletrendszernek nincs megoldása a valós szám párok halmazán. Hasonló módszerrel oldhatjuk meg, mint az előzőt. d) Az egyenletrendszernek nincs megoldása a valós szám párok halmazán.

3399. $\begin{cases} x_1 = k \cdot \pi, \\ y_1 = l \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{2} + m \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{2} + n \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases}$ $(\sin^2 x)^2 + \cos^4 x = \sin^2 y + \cos^2 y = 1$. Másrészt a

$\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ azonosság négyzetre emelése után kaphatjuk, hogy $\sin^4 x + \cos^4 x = 1 - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x$. Így $1 - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x = 1$. Folytassuk!

$$3400. \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{4} + k \cdot \frac{\pi}{2}, \\ y_1 = \frac{\pi}{4} + l \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{4} + k \cdot \frac{\pi}{2}, \\ y_2 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + m \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = \frac{\pi}{4} + k \cdot \frac{\pi}{2}, \\ y_3 = -\frac{\pi}{4} + n \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_4 = \frac{\pi}{4} + k \cdot \frac{\pi}{2}, \\ y_4 = \frac{5 \cdot \pi}{4} + p \cdot 2 \cdot \pi \end{cases}$$

$$\sin^6 x + \cos^6 x = (\sin^2 x)^3 + (\cos^2 x)^3 = \dots = \frac{1}{4} \cdot (\sin^2 y + \cos^2 y) = \frac{1}{4}. \quad \text{Így} \quad \begin{cases} \sin^6 x + \cos^6 x = \frac{1}{4}, \\ \sin^3 x = \frac{1}{2} \cdot \sin y. \end{cases}$$

IV

Használjuk fel, hogy $\sin^2 x = \frac{1 - \cos 2x}{2}$ és $\cos^2 x = \frac{1 + \cos 2x}{2}$, ezeket beírva az előbbi egyenletrendszer első egyenletébe, majd rendezve az egyenletet, azt kapjuk, hogy $\cos 2x = 0$.

$$3401. \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{4} + k \cdot \pi, \\ y_1 = l \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 \approx 1,1071 + m \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{4} + n \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Vegyük figyelembe, hogy az első egyenlet a}$$

következő alakra hozható: $\sin(x + y) = \sin\left(\frac{\pi}{2} - (x - y)\right)$.

$$3402. \quad a) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{11 \cdot \pi}{12} + k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{4} + k \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + l \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{5 \cdot \pi}{60} + l \cdot \pi. \end{cases}$$

Fejezzük ki az első egyenletből x -et, majd ezt helyettesítsük be a második egyenletbe! Alkalmazzuk a megfelelő összegzési tételt, majd szorozzunk a nevezővel és $tg y$ -ra kapunk egy másodfokú egyenletet.

$$b) \quad \begin{cases} x_1 = -\frac{\pi}{12} + k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{17 \cdot \pi}{12} - k \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{4} + l \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{19 \cdot \pi}{12} - l \cdot \pi. \end{cases}$$

$$3403. \quad \begin{cases} x = \frac{\pi}{9} + 2 \cdot l \cdot \frac{\pi}{3}, \\ y = \frac{2 \cdot \pi}{9} + 2 \cdot l \cdot \frac{2 \cdot \pi}{3}. \end{cases}$$

$$3404. \quad \begin{cases} x_1 = \frac{5 \cdot \pi + \sqrt{25 \cdot \pi^2 - 16}}{4}, \\ y_1 = \frac{5 \cdot \pi - \sqrt{25 \cdot \pi^2 - 16}}{4}; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{5 \cdot \pi - \sqrt{25 \cdot \pi^2 - 16}}{4}, \\ y_2 = \frac{5 \cdot \pi + \sqrt{25 \cdot \pi^2 - 16}}{4}. \end{cases}$$

Az első egyenletből kaphatjuk, hogy $x \cdot y = 1$. A második egyenletet rendezzük át úgy, hogy az 1 magányosan álljon a jobb oldalon! Majd alkalmazzuk a bal oldalra a megfelelő összegzési tételt! Vegyük majd figyelembe a megoldásnál, hogy $x > 0$ és $y > 0$, ezért az összegük is pozitív.

$$3405. \quad \begin{cases} x_1 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{6} + l \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = -\frac{3 \cdot \pi}{4} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{6} + n \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + p \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_3 = \frac{5 \cdot \pi}{6} + q \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_4 = -\frac{3 \cdot \pi}{4} + u \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_4 = -\frac{5 \cdot \pi}{6} + v \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{A második egyenletből határozzuk meg } x\text{-et és ezt helyettesítsük be az}$$

első egyenletbe!

$$3406. \quad \begin{cases} x = -1, \\ y = -1, \\ z = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Fejazzuk ki az első egyenletből } y\text{-t és helyettesítsük be a második}$$

egyenletbe! Szorozzunk a nevezővel és kapunk x -re egy másodfokú egyenletet. Ennek akkor és csak akkor van valós megoldása, ha a diszkriminánsa nemnegatív.

$$3407. \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, \\ y_1 = -\frac{\pi}{3} + l \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{3} + m \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Használjuk fel, hogy } \cos 2x = 1 - 2 \cdot \sin^2 x \text{ és}$$

$\cos 2y = 2 \cdot \cos^2 y - 1$. Ezeket behelyettesítve, kapjuk, hogy $\sin^2 x - \cos^2 y = \frac{3}{4}$, ezt alakítsuk

szorzattá, majd használjuk fel a másik egyenletet és kapjuk, hogy: $\sin x + \cos y = \frac{3}{2}$. Oldjuk

$$\text{meg a } \begin{cases} \sin x - \cos y = \frac{1}{2}, \\ \sin x + \cos y = \frac{3}{2} \end{cases} \text{ egyenletrendszert!}$$

$$3408. \quad \begin{cases} x_1 = k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = k \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{2} + l \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{4} + l \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Az első egyenletből kapjuk, hogy } x = 2 \cdot y, \text{ ezt he-}$$

lyettesítsük be a második egyenletbe és oldjuk meg az egyenletet!

$$3409. \quad a) \quad \begin{cases} x = \frac{\pi}{4} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{12} - k \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{A második egyenletet alakítsuk át a következő módon:}$$

$$2 \cdot \sin \frac{x+y}{2} \cdot \cos \frac{x-y}{2} = \frac{\sqrt{2} + \sqrt{6}}{4}.$$

$$b) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{6} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{2} - k \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \pi + l \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{3} - l \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Fejazzuk ki az első egyenletből } y\text{-t és helyettesít-}$$

sük be a második egyenletbe, alkalmazzunk egy megfelelő összegzési tételt, majd rendezés után osszuk el az egyenletet $\sqrt{2 + \sqrt{3}}$ -mal!

$$3410. \quad a) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{2 \cdot \pi}{3} + k \cdot 2\pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} + k \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = -\frac{5 \cdot \pi}{6} + l \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{7 \cdot \pi}{6} + l \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Hasonló módon is megoldhatjuk,}$$

IV

mint az előző feladatot.

$$b) \quad \begin{cases} x = \frac{\pi}{4} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{12} + k \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad c) \quad \begin{cases} x = \frac{\pi}{3} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y = \frac{2 \cdot \pi}{3} + k \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad d) \quad \begin{cases} x = \frac{\pi}{2} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{6} - k \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases}$$

$$3411. \quad a) \quad \begin{cases} x = \frac{\pi}{6} + (k + l) \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{6} + (k - l) \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Adjuk össze a két egyenletet, majd alkalmazzuk a megfelelő}$$

$$\text{összegzési tételt! } b) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{3} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} + (l - k) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{3} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{3} + (k - l) \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Használjuk fel a tangens}$$

definícióját! Majd az első egyenletet használjuk fel a második egyenlet átalakításában és kapjuk, hogy: $\cos x \cdot \cos y = \frac{1}{4}$.

Ezt adjuk össze először az első egyenlettel, majd másodszor pedig vonjuk ki belőle az első egyenletet, kapjuk a következő egyenletrendszert:

$$\begin{cases} \cos x \cdot \cos y + \sin x \cdot \sin y = 1 \\ \cos x \cdot \cos y - \sin x \cdot \sin y = -\frac{1}{2}. \end{cases} \quad \text{Alkalmazzuk a megfelelő összegzési tételket, majd oldjuk}$$

$$\text{meg az egyenletrendszert! } c) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{5 \cdot \pi}{60} + (k - l) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{7 \cdot \pi}{12} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{5 \cdot \pi}{60} + (k - l) \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Először ad-}$$

juk össze a két egyenletet, majd másodszor vonjuk ki egymásból a két egyenletet! Ekkor egy újabb egyenletrendszert kapunk. Alkalmazzuk a megfelelő összegzési tételket és ekkor ismét

$$\text{újabb egyenletrendszert kapunk, amelyet már könnyen megoldhatunk. } d) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} + (l - k) \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{3} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{5 \cdot \pi}{12} + (k - l) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = \frac{\pi}{3} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_3 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + (k - l) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_4 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + (k + l) \cdot \pi, \\ y_4 = -\frac{\pi}{3} + (k - l) \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Hasonlóan}$$

oldhatjuk meg, mint az előző feladatot.

$$3412. \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{3} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} + l \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{3} + k \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{3} + m \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = -\frac{\pi}{3} + n \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_3 = \frac{\pi}{3} + l \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_4 = -\frac{\pi}{3} + n \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_4 = -\frac{\pi}{3} + m \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases}$$

Az első egyenletet alakítsuk át a következő alakúra a megfelelő azonos-

ság segítségével: $\frac{1}{2} \cdot (\cos x + \cos y) = \frac{1}{2}$. Fejezzük ki innen például $\cos y$ értékét és helyettesítsük be a második egyenletbe!

$$3413. \quad a) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{3} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{6} + k \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{2 \cdot \pi}{3} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{6} + k \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = \frac{\pi}{3} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_3 = -\frac{\pi}{6} + k \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_4 = \frac{2 \cdot \pi}{3} + m \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_4 = -\frac{\pi}{6} + k \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_5 = -\frac{\pi}{3} + p \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_5 = \frac{5 \cdot \pi}{6} + n \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_6 = -\frac{\pi}{3} + p \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_6 = -\frac{5 \cdot \pi}{6} + n \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_7 = \frac{4 \cdot \pi}{3} + p \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_7 = \frac{5 \cdot \pi}{6} + n \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_8 = \frac{4 \cdot \pi}{3} + p \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_8 = -\frac{5 \cdot \pi}{6} + n \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases}$$

Alkalmazzuk a következő azonosságokat: $\cos 2x = 1 - 2 \cdot \sin^2 x$;

$\cos 2y = 2 \cdot \cos^2 y - 1$. Ezeket felhasználva az első egyenletből a következőt kapjuk: $\sin^2 x + \cos^2 y = \frac{3}{2}$. Oldjuk meg a második egyenletből és az új egyenletből kapott egyenlet-

rendszert! $b) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{4} + (k+m) \cdot \pi, \\ y_1 = -\frac{\pi}{12} + (k-m) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{12} + (k+m) \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{4} + (k-m) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = \frac{7 \cdot \pi}{12} + (p+m) \cdot \pi, \\ y_3 = -\frac{5 \cdot \pi}{12} + (p-m) \cdot \pi; \end{cases}$

$$\begin{cases} x_4 = \frac{\pi}{4} + (p+m) \cdot \pi, \\ y_4 = \frac{7 \cdot \pi}{12} + (p-m) \cdot \pi. \end{cases}$$

A második egyenletet a következő alakra hozhatjuk a szinuszosz-

összegének szorzattá alakítására való azonosság segítségével: $2 \cdot \sin \frac{2x+2y}{2} \cdot \cos \frac{2x-2y}{2} = \frac{1}{2}$,

ebből az első egyenlet felhasználásával kapjuk, hogy: $\cos(x-y) = \frac{1}{2}$.

$$3414. \quad a) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + (m+n) \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{4} + (n-m) \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{4} + (n+m) \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{5 \cdot \pi}{12} + (n-m) \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_3 = \frac{17 \cdot \pi}{12} + (m+n) \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_3 = -\frac{3 \cdot \pi}{4} + (n-m) \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_4 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + (m+n) \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_4 = -\frac{17 \cdot \pi}{12} + (n-m) \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Mindkét egyenletet alakítsuk}$$

át a megfelelő azonosságok segítségével a következő alakúra: $2 \cdot \cos \frac{x+y}{2} \cdot \sin \frac{x-y}{2} = \frac{\sqrt{6}-\sqrt{2}}{4}$; $2 \cdot \cos \frac{x+y}{2} \cdot \cos \frac{x-y}{2} = \frac{\sqrt{6}+\sqrt{2}}{4}$. Osszuk el egymással a két új egyenletet

IV

és kapjuk, hogy: $\operatorname{tg} \frac{x-y}{2} = 2 - \sqrt{3}$. b) $\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{3} + (n+m) \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{6} + (m-n) \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{6} + (m+n) \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{3} + (m-n) \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases}$

$$\begin{cases} x_3 = \frac{13 \cdot \pi}{6} + (m+p) \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_3 = \frac{\pi}{3} + (m-p) \cdot 2 \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_4 = \frac{\pi}{3} + (m+p) \cdot 2 \cdot \pi, \\ y_4 = \frac{13 \cdot \pi}{6} + (m-p) \cdot 2 \cdot \pi. \end{cases}$$

$$\mathbf{3415.} \quad a) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{3} + (m+n) \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{5 \cdot \pi}{60} + (m-n) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{5 \cdot \pi}{60} + (m+n) \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{3} + (m-n) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_3 = \frac{5 \cdot \pi}{6} + (m+n) \cdot \pi, \\ y_3 = \frac{7 \cdot \pi}{12} + (m-n) \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_4 = \frac{7 \cdot \pi}{12} + (m+n) \cdot \pi, \\ y_4 = \frac{5 \cdot \pi}{6} + (m-n) \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Használjuk fel a tangens és a kotangens definícióját! Legyen } a = 2 \text{ és}$$

$b = 2 \cdot \left(1 + \frac{2}{3} \cdot \sqrt{3}\right)$. Ekkor az első egyenletet a következő alakra hozhatjuk:

$\sin(x+y) = a \cdot \cos x \cdot \cos y$. Míg a második egyenletet a következő alakra hozhatjuk: $\sin(x+y) = b \cdot \sin x \cdot \sin y$. Ezeket alakítsuk át még a következő módon:

$$(1) \quad \sin(x+y) = \frac{1}{2} \cdot a \cdot \cos(x-y) + \frac{1}{2} \cdot a \cdot \cos(x+y) \text{ és}$$

$$(2) \quad \sin(x+y) = \frac{1}{2} \cdot b \cdot \cos(x-y) - \frac{1}{2} \cdot b \cdot \cos(x+y). \text{ Az (1) egyenletet szorozzuk } b\text{-vel, a (2) egyenletet szorozzuk } a\text{-val, majd a kapott első egyenletből vonjuk ki a kapott második egyenletet, kapjuk, hogy: } (b-a) \cdot \sin(x+y) = a \cdot b \cdot \cos(x+y), \text{ ebből (*)} \operatorname{tg}(x+y) = \frac{a \cdot b}{b-a}.$$

Ha most összeadjuk a b -vel, illetve a -val való szorzás után kapott egyenleteket, akkor azt kapjuk, hogy (**) $(a+b) \cdot \sin(x+y) = a \cdot b \cdot \cos(x-y)$. A (*) és (**) egyenletekből álló egyenletrendszert már könnyebben megoldhatjuk, főleg, ha visszahelyettesítjük a , illetve b értékeit.

$$b) \quad \begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{4} + (n+m) \cdot \pi, \\ y_1 = -\frac{\pi}{12} + (m+n) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_2 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + (m+n) \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{4} + (m-n) \cdot \pi; \end{cases}$$

$$\begin{cases} x_3 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + (m+n) \cdot \pi, \\ y_3 = \frac{5 \cdot \pi}{12} + (m-n) \cdot \pi; \end{cases} \quad \begin{cases} x_4 = \frac{11 \cdot \pi}{12} + (m+n) \cdot \pi, \\ y_4 = \frac{\pi}{4} + (m-n) \cdot \pi. \end{cases}$$

3416. a) $\begin{cases} x = \pi + k \cdot \pi, \\ y = \frac{2 \cdot \pi}{3} - k \cdot \pi. \end{cases}$ A második egyenletet alakítsuk át a következő alakúra:

$$\frac{1}{2} \cdot (\cos(x+y) + \cos(x-y)) = \frac{1}{4} \cdot (1 + \sqrt{3}). \quad b) \begin{cases} x = \frac{5 \cdot \pi}{6} + k \cdot \pi, \\ y = -\frac{5 \cdot \pi}{60} - k \cdot \pi. \end{cases} \quad \text{Alakítsuk át a második}$$

egyenletet a következő alakúvá: $\frac{1}{2} \cdot (\cos(x-y) - \cos(x+y)) = \frac{3 \cdot \sqrt{2} - \sqrt{6}}{8}$.

3417. a) $\begin{cases} x = \frac{3 \cdot \pi}{4} + k \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{12} - k \cdot \pi. \end{cases}$ b) $\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{4} - k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{6} + k \cdot \pi; \end{cases}$ $\begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{3} - m \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{3 \cdot \pi}{4} + m \cdot \pi. \end{cases}$

3418. a) $\begin{cases} x_1 = k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} - k \cdot \pi; \end{cases}$ $\begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{3} + l \cdot \pi, \\ y_2 = -l \cdot \pi. \end{cases}$ b) $\begin{cases} x = \frac{3 \cdot \pi}{4} + k \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{12} - k \cdot \pi. \end{cases}$

3419. $\begin{cases} x_1 = k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{4} - k \cdot \pi; \end{cases}$ $\begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{2} + m \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{4} - m \cdot \pi. \end{cases}$

3420. a) $\begin{cases} x = \frac{\pi}{4} + k \cdot \pi, \\ y = \frac{\pi}{12} + k \cdot \pi. \end{cases}$ b) $\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} - k \cdot \pi; \end{cases}$ $\begin{cases} x_2 = \frac{\pi}{3} + m \cdot \pi, \\ y_2 = \frac{\pi}{2} - m \cdot \pi. \end{cases}$

3421. a) $\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{6} + k \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} - k \cdot \pi; \end{cases}$ $\begin{cases} x_2 = \frac{5 \cdot \pi}{6} + m \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{3} - m \cdot \pi. \end{cases}$ b) $\begin{cases} x = \frac{1}{6} + k, \\ y = -\frac{1}{6} + k. \end{cases}$

3422. $\begin{cases} x_1 = \frac{\pi}{3} + (m+k) \cdot \pi, \\ y_1 = \frac{\pi}{3} + (m-k) \cdot \pi; \end{cases}$ $\begin{cases} x_2 = -\frac{\pi}{3} + (m+k) \cdot \pi, \\ y_2 = -\frac{\pi}{3} + (m-k) \cdot \pi. \end{cases}$ Alkalmazzuk a tangens definíció-

ját, ekkor kapjuk a második egyenletből, hogy $4 \cdot \cos x \cdot \cos y = 1$, ha felhasználjuk közben az első egyenletet is. Adjuk össze az új egyenletet az első egyenlettel, kapjuk, hogy $\cos x \cdot \cos y + \sin x \cdot \sin y = 1$. Ezután a korábban kapott egyenletből most vonjuk le az első egyenletet, kapjuk, hogy: $\cos x \cdot \cos y - \sin x \cdot \sin y = -\frac{1}{2}$.

Majd alkalmazzuk a megfelelő összegzési tételeket és a kapott új egyenletrendszert már könnyen megoldhatjuk.

$$\begin{aligned} x &= (k - n + m) \cdot \pi \\ \mathbf{3423.} \quad y &= (n + k - m) \cdot \pi \\ z &= (1 + 6 \cdot n - k - m) \cdot \pi \end{aligned}$$

harmadik egyenletet! Kapjuk, hogy $\sin x + \sin y - \sin z + \sin(x + y + z) = 0$.

$(\sin x + \sin y) + (\sin(x + y + z) - \sin z) = 0$. Alakítsuk szorzattá a zárójeles kifejezéseket:

$$2 \cdot \sin \frac{x+y}{2} \cdot \cos \frac{x-y}{2} + 2 \cdot \cos \frac{x+y+z+z}{2} \cdot \sin \frac{x+y+z-z}{2} = 0,$$

$$\sin \frac{x+y}{2} \cdot \left(\cos \frac{x-y}{2} + \cos \frac{x+y+2 \cdot z}{2} \right) = 0. \text{ Alakítsuk szorzattá a zárójeles kifejezést! Kis}$$

átalakítás után kapjuk, hogy $\sin \frac{x+y}{2} \cdot \cos \frac{x+z}{2} \cdot \cos \frac{y+z}{2} = 0$. Ebből előbb-utóbb: $x + y = k \cdot 2 \cdot \pi$; $x + z = \pi + m \cdot 2 \cdot \pi$; $y + z = \pi + n \cdot 2 \cdot \pi$. Oldjuk meg a kapott egyszerű egyenletrendszert!

IV

Néhány nehezebb trigonometriai feladat

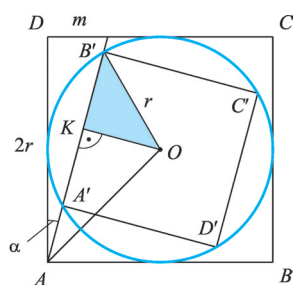
$\mathbf{3424.} \quad \begin{cases} x = 0 \\ y = l \cdot 2 \cdot \pi \end{cases}$. Gondoljuk meg, hogy $3^x + 3^{-x} \leq 2$. Alkalmazzuk a negatív kitevőjű hatvány definícióját, szorozzunk a nevezővel, rendezzük nullára és oldjuk meg a 3^x -re másodfokú egyenlőtlenséget! Vegyük észre, hogy teljes négyzetet alakíthatunk ki: $(3^x - 1)^2 \leq 0$, ebből következik, hogy $3^x = 1$, azaz $x = 0$.

$\mathbf{3425.}$ A háromszög oldalai 4; 5; 6 egységnyiek, a szögei $\approx 41,4^\circ$; $\approx 55,8^\circ$; $\approx 82,8^\circ$. Legyen az $n - 1$ hosszúságú oldallal szemközti szög x , az $n + 1$ hosszúságú oldallal szemközti szög $2 \cdot x$, ekkor az n hosszúságú oldallal szemközti szög $180^\circ - 3 \cdot x$. A szinusztételt alkalmazva $\frac{n+1}{n-1} = \frac{\sin 2x}{\sin x}$, ebből előbb-utóbb $\cos x = \frac{1}{2} \cdot \frac{n+1}{n-1}$. Alkalmazzuk a koszinusztételt!

$$(n-1)^2 = n^2 + (n+1)^2 - 2 \cdot n \cdot (n+1) \cdot \cos x. \text{ Ebből } \cos x = \frac{n+4}{2 \cdot (n+1)}$$

cos x -re kapott két egyenletet, akkor azt kaphatjuk a kapott egyenlet megoldása után, hogy $n = 5$.

3426.

$\mathbf{3426.}$ Legyen K az $A'B'$ szakasz felezőpontja, $OK = \frac{r}{\sqrt{2}}$,

$$\frac{OK}{OA} = \sin \left(\frac{\pi}{4} - \alpha \right), \quad r = 1. \text{ Ezekből } \alpha = 45^\circ - 30^\circ (= 15^\circ). \quad \frac{m}{2 \cdot r} =$$

$$= \operatorname{tg} \alpha, \text{ és így } t = \frac{2 \cdot r \cdot m}{2} = 2 \cdot r^2 \cdot \operatorname{tg} \alpha = 2 \cdot r^2 \cdot \frac{\operatorname{tg} 45^\circ - \operatorname{tg} 30^\circ}{1 + \operatorname{tg} 45^\circ \cdot \operatorname{tg} 30^\circ} =$$

$$= \dots = 2 \cdot (2 - \sqrt{3}).$$